Leto LXX Štev. 78 a V Ljubljani, v soboto, 4. aprila 1942-XX Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini Prezzo — Cena L 0.70

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.
Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti 10.349 per le inserzioni.
Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Silovit napad na Malto

Pet angleških letal sestreljenih — Velik pomen včerajšnjega italijanskega napada na Gibraltar

Vojno poročilo št. 671

Glavni stan italijanskih oboroženih sil javlja:

Na cirenajškem bojišču omejeno delovanje patrol in topništva.

Naše eskadrile so izdatno s strojnicami obstreljevale sovražna zbirališča. Nekaj avtomobilskih vozil je bilo zažganih, mnogo drugih pa je postalo neuporabljivih.

Močne skupine italijansko-nemškega letalstva so izvedle z veliko silo napade na pomorska in letalska oporišča na Malti, kamor so spuščale bombe vseh kalibrov. Vojaške naprave in skladišča so bila zadeta.

V pristanišču La Valetta je bila poškodovana ena podmornica ter en rušilec. Dve letali sta bili zadeti na zemlji. Opaziti je bilo razdejanje ter veliko število požarov. Nemško letalstvo je v bojih sestrelilo tri »Spitfire« in en »Curtiss«.

Operacijsko področje, 3. aprila. AS: Letalski napad na Gibraltar je bil izveden malo prej, kakor pa je zasijala zora 1. aprila. Napad je izvedel oddelek bombnikov za dolge razdalje. Italijanska letala so se vzdignila z nekega oporišča ter so ponoči preletela zahodni del Sredozemskega morja. Vreme je bilo vso pot srednje, ko pa so se letala približala angleški trdnjavi ter Atlantskemu morju, so se vremenske okoliščine izboljšale, da se je cilj svetlo in jasno zarisal na obzorju.

Ko so letala prišla nad Gibraltar, kjer so morali njihov prihod že naznaniti, so srečala angleške lovce, ki so krožili nad trdnjavo. Ker se pa angleškim lovcem ni posrečilo priti v stik z italijanskimi ter jih prestreči, je nastopila protiletalska obramba, ki je začela z zelo silovitim zapornim ognjem. Streljala je z vsemi vrstami orožja, podpirali so jo pa tudi žarometi.

Toda bombniki so vseeno izvedli napad ter v času třidesetih minut zaporedoma zmetali velike tovore bomb. Te so zadele pomorsko oporišče, v katerem so bile tudi ladje. Ob preganjanju nasprotnikovega topništva so večmotorni bombniki krenili nazaj ter pri belem dnevu pravilno pristali na nekem domačem letališču. Nasprotnik je pri tem napadu izgubil eno lovsko letalo.

Tanger, 3. aprila. AS: O bombardiranju gibraltarske trdnjave po italijanskem letalstvu poročajo naslednje podrobnosti: Italijanska letala so se nad trdnjavo prikazala okoli petih zjutraj. Letela so nizko in metala bombe, ki so padle na pomol, na letališče in povzročila znatno škodo na stavbah. Bombardiranje je povzročilo ogromno zmedo med prebivalstvom, ki je drvelo v zavetišča ter s tem povzročilo več nezgod, pri čemer je bilo veliko ljudi ranjenih in zmečkanih. Tudi med angleško posadko je bila zmeda velika in se je spremenila v splošno beganje sem in tja.

La Linea, 3. apr. AS: Škoda, ki so jo povzročila italijanska letala pri predvčerajšnjem napadu na Gibraltar, je spravila angleško letalstvo v velike težave. Istega dne je moralo eno angleško letalo pristati na letališču v Huerti, dve drugi pa sta padli v morje.

Berlin o napadu na Gibraltar

Berlin, 3. aprila. AS. Vsi listi so objavili na častnem mestu na prvih straneh poročila o zmagovitem in smelem poletu italijanskih bombnikov nad gibraltarsko trdnjavo. Listi pišejo, da so že pet dni po paradi eskadrile »Bruno Mussolini«, ki je bila prvikrat v Rimu ob proslavi »letalskega dne«, nova zelo mogočna italijanska letala dosegla odlične uspehe. Napad nad močno angleško pomorsko trdnjavo je trajal pol ure in se je večkrat ponovil ter je naredil v Gibraltarju velikansko škodo.

Kralj Boris se je vrnil

Sofija, 3. aprila. AS: Bolgarski kralj Boris se je snoči vrnil iz Nemčije v Sofijo. Na postaji so vladarja sprejeli kraljica Ivana s knezom Cirilom, predsednik vlade, zunanji minister, notranji minister, vojni minister ter nemški poslanik v Sofiji.

Pregled nemških uspehov na morju

V februarju in marcu je nemška vojna mornarica potopila 37 vojnih ladij, med njimi eno križarko in 8 rušilcev — Na vzhodnem bojišču sovjetski napadi popuščajo

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 3. aprila: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Navzlic močnim nasprotnim krajevnim napadom je na splošno na vzhodnem bojišču ugotovljeno popuščanje sovražnih napadov. Pri lastnih napadalnih podvzetjih je bilo zavzeto večje število krajev.

Ob Kavkaški obali so letala zažgala veliko sovjetsko petrolejsko ladjo. Na morju pri Kerču so bombe poškodovale sovražnikovo trgovsko ladjo.

V Severni Afriki omejeno delovanje patrol. Letala so bombardirala sovražnikova zbirališča. V zračnih bojih je bilo sestreljenih šest angleških letal.

Podnevi in ponoči so se nadaljevali letalski napadi na vojaške naprave v La Valetti ter na letališča na otoku Malti. Nemška lovska letala so v zračnih bojih sestrelila štiri angleška letala.

V noči na 3. april so nemška bojna letala bombardirala vojaško važne cilje in pristaniške naprave v Dovru in Portlandu. Opazili so močne požare ter eksplozije.

V mesecih februarju in marcu je nemška vojna mornarica poleg boja proti sovražni oskrbovalni plovbi vodila tudi uspešni boj proti pomorskim silam Anglije in Združenih držav. V teh dveh mesecih je nemška vojna mornarica potopila: eno križarko razreda »Leader«, 8 rušilcev, 3 korvete, 4 torpedne čolne, 12 motornih čolnov in topničark, 5 stražnih ladij in 3 lovce na podmornice. Poleg tega je nemško letalstvo potopilo dve topničarki in tri stražne ladje.

Nadalje so nemške pomorske sile skupno z letalstvom poškodovale 37 sovražnih vojnih ladij, med temi 10 križark, 11 rušilcev in 5 podmornic.

Bombe na Anglijo

Rim, 3. aprila. AS. Agencija Reuter poroča, da so znatne skupine nemškega letalstva danes zjutraj napadle jugozahodno angleško obalo ter metale bombe težkega kalibra na pristaniške naprave.

Vojni dogodki na Daljnem vzhodu

Bangkok, 3. aprila. AS. V Columbu ter v notrajnosti otoka Cejlona se mrzlično pripravljajo na obrambo. Prebivalci Cejlona so prepričani, da ne gre več za morebitne previdnostne ukrepe, ampak da je nevarnost že prav blizu. Prebivalstvo v naglici poučujejo, kako naj se zadrži v primeru letalskega napada, morebitnega izkrcanja sovražnika ali pa morebitnega prihoda japonskih padalcev.

Lisbona, 3. aprila. AS: Angleška uradna poročevalska agencija objavlja, da so se Japonci pod zaščito križark in rušilcev izkrcali pri Akiabu. Položaj zavezniških sil pri Promeu je tudi kritičen.

Šanghaj, 3. apr. AS: Po novicah, ki so prišle sem iz avstralskega mesta Melbournea, je avstralski letalski minister Ford povedal, da je vlada izdala več milijonov funtov šterlingov za napravo letališč, zavetišč in za preskrbo opravo za ameriške letalske oddelke. Določili so tudi, da se razne druge naprave avstralske vojske izroče Združenim državam.

Nove ceste v Ukrajini

Kijev, 3. aprila. AS: Iz pristojnega vira poročajo, da je bil izdelan za leto 1942. in 1943. mogočen načrt o cestnih delih v Ukrajini. Načrt določa za 1600 km novih cest in pa popravilo vseh drugih cest, ki jih je poškodovala vojna.

Obnovljena trgovina med Francijo in Hrvatsko

Zagreb, 3. aprila. AS. Te dni so bila končana trgovinska pogajanja med Francijo in Hrvatsko. Ko bo stopila v veljavo nova trgovska pogodba, bodo zopet obnovljeni trgovinski stiki med obema omenjenima državama.

Španija zmanjšala dnevni obrok kruha

Madrid, 3 aprila. AS. Dnevni obrok kruha znaša za prebivalce v Madridu in v pokrajini 108 gramov za prvi razred, 100 gramov za drugi razred, obrok za tretji razred (težki delavci) pa ostane nespremenjen (150 gramov). Te določbe so stopile v veljavo z mesecem aprilom. Prej je znašal obrok za prvi razred 180 gramov, za drugega pa 120 gramov.

Amerikancem manjka bojni duh

Berlin, 3. aprila. AS. »Völkischer Beobachter« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Buenos Airesa, kako se Roosevelt na vse kriplje trudi, da bi z vojaškimi paradami dvignil vojaškega duha v Amerikancih. Na običajni konferenci zastopnikov tujega tiska v Beli hiši je argentinski dopisnik vprašal Roosevelta, kaj je vzrok popolnega pomanjkanja vojnega duha in bojevitega razpoloženja med ameriškim ljudstvom. Predsednik se je izognil pravemu odgovoru in je rekel, da je nujno potrebno dvigniti bojevitost med Amerikanci s pomočjo vojaških parad z godbami na čelu. Argentinski časnikar pa si to vprašanje razlaga po svoje in pravi, da ameriško ljudstvo ne more razumeti, zakaj ga je Roosevelt potegnil v vojno.

Roosevelt že zopet govori

Rim, 3. aprila. AS: Napovedano je bilo, da bo imel Roosevelt za veliki teden nagovor na katoliški svet in ga pozval, naj sodeluje pri boju za uničenje poganstva. Ta napoved kaže, kako se mednarodna masonerija in njen poglavar tudi v tej stvari nesramno obračata na katoličane.

Iz govora ministra Vidussonija v Benetkah:

Naloge fašizma v sedanji vojni

Venezia, 3. aprila. AS: Tajnik stranke je v sremstvu beneškega prefekta in zveznega tajnika začel z vrsto obiskov v mestu in pokrajini. Najprej se je poklonil na Lidu padlim iz pretekle vojne ter tam položil lovorov venec. Nato je obiskal pomorsko bolnišnico ter se tovariško razgovarjal z ranjenimi in bolnimi vojaki in jim razdelil tudi zavitke. Nato se je podal na pomorsko poveljstvo, da se pokloni kr. vis. vojvodi genovskemu, s katerim je imel kratek, pa prisrčen pogovor. Od ondod je šel na otok Giudeca, kjer ga je sprejela množica delavcev in delavk, ki so navdušeno vzklikali Duceju. Tajnik je obiskal neko industrijsko napravo ter si ogledal različne oddelke ter se povsod prijateljsko pogovarjal. Ob koncu dela je z uslužbenci sedel za isto mizo ter jedel z njimi.

Popoldne je obiskal fašistovski dom, kjer je počastil spomin padlih za revolucijo. Zvezni tajnik mu je tam predstavil vse krajevne prvake, s katerimi se je eksc. Vidussoni podrobno razgovarjal o njihovem delu. Ob 17 se je udeležil zbora strankinih voditeljev. Po pozdravu Duceju je poročal beneški zvezni tajnik, nato pa je povzel besedo eks. Vidussoni, ki je poudarjal, da je beneški fašizem zadnje čase delal na globoko. Omenil je, kako pravo italijansko ljudstvo vedro sprejema žrtve, ki mu jih nalaga domovina v vojni. Nato je podal sliko o političnem položaju mesta ter dal voditeljem navodila za bodoče delo.

Poudaril je, da je stranka danes bolj kakor kdaj koli hrbtenica naroda v vojski, prvaki stranke pa morajo biti vedno zgled vsem. Njihova naloga je, povedati fašistom, da je treba strniti vrste ter nadaljevati revolucionarni pohod vedno z enakim prekipevajočim navdušenjem. Z živo vzajemnostjo je treba pomnožiti stike z narodom ter zlasti gojiti duha popolne hvaležnosti in bratstva s hrabrimi bojevniki. Stranka računa na nepodkupljivo moralno silo navdušenega skvadrizma iz prvih časov, na vneto sodelovanje fašistovskih žensk, plemenitih pomočnic pri slehernem človeškem trpljenju, na vnemo mladine, ki ima pripravljenega duha in srce, da sprejme pogumno in plemenito nase preskušnjo, kateri se bliža. Vera bojevnikov in ljudstva je danes ena sama svetla resnica, ki sije na poti do kar najbolj gotove zmage. Nad to vero bdi stranka, pripravljena, da z neomahljivo odločnostjo udari po vsaki obliki izdaje in pobega pri tistih, ki v svojih podlih, toda praznih in enodnevnih poskusih, da bi načeli moralni ugled vlade in s tem rešitev naroda, ne čutijo časti in lepote, ki je v tem, da z ljudstvom deliš skušnje in žrtve v tej revolucionarni vojni.

»Poročal bom Duceju o veri beneškega ljudstva in o zaupljivem smehljaju beneških žena. Naročil mi je, naj vam ponesem njegovo dušo in njegovo globoko simpatijo do vas. Povedal mu bom, da so Benetke vredne njegove ljubezni.«

Tajnikova izvajanja je zlasti ob koncu pozdravljalo mogočno navdušenje navzočih in pa množice ljudstva, ki se je medtem zbrala na Markovem trgu.

Uradne številke o škodi v Parizu

Pariz, 3. aprila. AS: Včeraj so objavili uradne številke o posledicah angleškega bombnega napada na pariška predmestja dne 3. marca. Samo na ozemlju seinskega okrožja znaša število mrtvih 410. Mislijo, da je veliko drugih mrtvih še pod podrtinami šestih osemnadstropnih hiš, ki so se do tal porušile. Ranjencev je 1585. Porušenih je 435 hiš, ali pa so tako hudo poškodovane, da jih bodo morali podreti. 1193 oseb je brez strehe. Tem podatkom iz seinskega okrožja je treba prišteti še številke iz sosednjega okrožja Seine et Oise, ki jih še niso objavili. Ni znano, če so drugi številni poznejši poskusi angleškega letalstva za bombardiranje pariške pokrajine povzročili znatno škodo in pustili veliko žrtev.

Oklic palestinskim Judom

Ankara, 3. aprila. AS. Judovski odbor v Tel Avivu je izdal oklic vsem palestinskim Judom, naj stopijo v angleško vojsko. Oklic pravi, da Angleži nujno potrebujejo pomoč in vsi Judje naj slede njegovemu klicu, ker se angleški položaj naglo slabša.

Boj proti Judom na Bolgarskem

Sofija, 3. aprila. AS. Poslanec vladne stranke Andrejev je objavil v listu »Dnes« oklic za boj proti Judom. Članek je imel zelo velik odmev v bolgarskih krogih. Večina denarja in bogastva vseh vrst je na Bolgarskem še vedno v judovskih rokah, ki z nedovoljenim verižništvom izkoriščajo delovno bolgarsko ljudstvo. Poleg tega širijo nedovoljeno propagando, ki je celo večja od protiangleške propagande. Nato vzklika poslanec, da je treba očistiti Bolgarijo teh bacilov

Angleži še vedno računajo na nemški vdor

Stockholm, 3. apr. AS: Anglija ukrepa vse potrebno za morebitni nemški vdor, piše londonski dopisnik švedskega lista »Afton Bladet«. Mostovi, industrijske naprave, vojaške stavbe, javna poslopja vseh vrst, vse je že pripravljeno, da bo zletelo v zrak, če bi prišlo do vdora. Komisije za civilno obrambo vsakih 14 dni pregledujejo, če so potrebne priprave za razstreljevanje v redu in uspešne.

Cripps je podaljšal svoje bivanje v Indiji

Rim, 3. aprila. AS »Daily Heraldov« dopisnik iz Delhov je sporočil v Newyork, da je izjavil Pandit Nehru, da je način, s katerim se je Anglija v poslednjem trenutku odločila rešiti indijsko vprašanje, nezadosten. Indijski šef je rekel med drugim, da se Angleži nočejo odpovedati Indiji. Kongresna stranka se ne bo zadovoljila s položajem dominiona, ker se ne more primerjati z Avstralijo ali Kanado. Indija mora doseči obliko svobodne države. Dopisnik dodaje, da je Nehrujevo mnenje slično mnenju številnih drugih indijskih voditeljev.

Rim, 3. aprila. AS. Cripps, ki je bučno naznanil, da ima že pripravljeno prtljago za odhod v Anglijo in da ne bo mogel ostali v Indiji več kakor 14 dni, se je odločil za nadaljne bivanje v Indiji, kakor to poročajo iz Delhov. Njegovo bivanje v Indiji ni več odvisno od njega samega, niti od volje Churchillove, ampak od volje Indijcev.

Stockholm, 3. aprila. AS. Indijski voditelji pri pogajanjih s Crippsom med drugim tudi vztrajajo pri zahtevi, da mora biti v obrambnem svetu za Indijo na vsak način en indijski zastopnik. Dopisnik lista »Allehanda« pravi, da se Indijci pri tem opirajo na vzgled Malajskega polotoka, Singapurja in Birmanije, kjer se je dovolj jasno videla nezadostna obramba in pa premajhna pripravljenost ter skrb angleških vojaških voditeljev. Isto se bo zgodilo z Indijo, če bo njena obramba zaupana Wavellovemu vodstvu.

Ameriško iztreznjevanje

Rim, 3. aprila. AS. »Newyork Times Magazine« je objavil članek z naslovom »Ali smo se popolnoma prebudili?«, v katerem pravi, da so udarci in porazi, ki so jih doživele Združene države v prvih treh mesecih vojne dovolj jasen znak intelektualnega propada Amerikancev. Res je, da v Združenih državah nihče ni bil pripravljen na to veliko vojno. Zlasti niso bili pripravljeni nanjo v intelektualnem pogledu. V preteklosti so se Amerikanci zelo zanašali na svojo bodočnost. Njihova največja zmota je bilo upanje, da fašistična revolucija nikakor ne bo mogla vplivati na svobodo in varnost Amerike, češ da je v moderni vojni obramba izdatnejša od napada. Tretja amerikanska zmota je bila v prepričanju, da je Japonska slaba. Poleg tega so se zanašali na neosvojljivost Maginotove črte, Scapa Flova, Pearl Harbourja in Singapurja. Ta način mišljenja je uspaval kakor Amerikance tako njihove zaveznike po celem svetu: na Filipinih, Malajskem polotoku, v Birmi, Avstraliji in na Tihem morju. Nemške podmornice, ki zdaj potapljajo ameriške ladje, si upajo prodreti vse do vhoda v Panamski prekop. Toda navzlic vsem katastrofam z Združenih državah še niso prišli k pameti. Državljani Združenih držav se še niso nič naučili iz sedanje vojne, oziroma vsaj mnoge vodilne osebnosti iz Washingtona ne, ker se še vedno predajajo utvaram. Ena taka utvara je, da Združene države — najbogatejša in najmočnejša država na svetu — ne morejo biti premagane. Drugi spet mislijo, da bodo lahko zmagali v sedanji vojni s starimi oficirji, ki se v svoji zastareli strategiji zanašajo samo na obrambo. Naslednja taka utvara je, da so Amerikanci najboljši vojaki na svetu. Tudi je vprašanje, če bi Amerika lahko zmagala pri svojem štirideseturnem delavniku. Kajti bajka je, da bi v vojni moglo zmagati zlato. Sovražnega tanka, ki prodira v tvojo deželo, namreč ne moreš ustaviti s 100.000 dolarji.

Angleži v skrbeh za Sredozemlje

Budimpešta, 3. aprila. AS: General Miarka piše v »Pester Lloydu«: »Dočim Moskva zahteva, naj London ustvari na zahodu drugo fronto, pa so v Angliji v vedno večjih skrbeh zaradi težavnega položaja v Severni Afriki in na Sredozemlju. Že nekaj mesecev je nemška letalska in pomorska ofenziva v Sredozemlju zelo močna in ne da Angležem nikakega oddiha. Italijanska mornarica in nemško letalstvo sta zadala angleškemu ladjevju in letalstvu že zelo trde udarce. Pomorske izgube pelijo glave članom angleške admiralitete, ki vidijo, kako iz dneva v dan pada število angleškega ladjevja. Neprestani letalski napadi na Malto so že ohromili to važno angleško pomorsko oporišče.«

Zvezni podtajnik na obisku v Kočevju in Ribnici

Ljubljana, 3. aprila.

Po naročilu zveznega tajnika je 1. aprila zvezni podtajnik Ernesto Capurso nadzoroval inšpektorat III. kočevskega področja in tamkajšnji krajevni bojevniški fašij. Zlasti se je zanimal, kako napredujejo dela pri graditvi novega Fašistovskega doma.

Iz Kočevja se je podal v Mozelj, da pregleda tamkajšnje središče za izkazovanje pomoči. Nato se je vrnil spet v Kočevje, kjer je obiskal Zavod za slepe in si ogledal šolsko kuhinjo, ki je zdaj v prostorih tega zavoda. Tam je razdelil otrokom, ki so bili pri obedu, ter bolnikom darila zveznega tajnika. Iz Zavoda za slepe je odšel na sedež nadzorništva tega področja ter se prepričal, kakšen je politični in gospodarski položaj v teh krajih. Zvezni podtajnik je potem v imenu zveznega tajnika dal krajevnemu nadzorniku točna navodila in smernice kako naj se razvija bodoče delo, kakor tudi navodila, kako naj se še poživi delovanje fašistovske stranke in organizacij, ki so njej podrejene.

Še isti dan je zvezni podtajnik obiskal tudi bojevniški fašij v Ribnici, kjer se je prav tako podrobno zanimal za njegovo delovanje in uspehe.

Prepovedano je postajati ob železniških progah in javnih poslopjih

Na postavi člena 2 kr. ukaza z dne 29. septembra 1941-XIX 93 CP. M. G.

odreja:

1. Na zasedenem ozemlju čet XI. Armadnega Zbora je prepovedano civilnemu prebivalstvu (razen železniškemu osebju v službi) najsibo podnevi ali ponoči in na vsakem mestu, krožiti ali postajati na železniških progah in neposredno ob njih strani (izvzemši v postajnih hodnikih za potnike, omejeno ob prihodu in odhodu vlakov), in krožiti ali obstajati zraven javnih stavb.

2. Stalno in prometno osebje železniške varnosti, za izpolnjevati gori omenjeno prepoved, se bo ravnala kot sledi:

a) ob belem dnevu, po eni napovedi »Stoj« (Alt) v daljavi proti osebam, ki se ne ustavijo ukazu, ali bi protivno reagirali, ali se poskusili izogniti, se bo takoj streljalo;

b) ponoči in podnevi v slučaju megle, se bo takoj streljalo, brez kakršne koli napovedi, proti tistim, ki se približajo ali obstanejo na železniških progah, neposredno ob njih strani in v bližini javnih stavb (razen v slučaju, če to gre za železniško osebje, ki se je že dalo spoznati).

Železniške proge bodo lahko prekoračene samo na ravnih prehodih. Obstajati je prepovedano.

Kršitelji te odredbe, ako dejanje ne tvori hujše krivde, bodo kaznovani z vojaškim zaporom do dveh let.

V slučaju nevednosti prestopkov, jih bo sodnik kaznoval do dveh let zapora ali do 5000 lir globe.

Za sojenje krivde je pristojno Vojaško Vojno Sodišče II. Armade, odsek Ljubljana.

Ta odredba stopi v veljavo posredno po objavi na občinskih deskah v občinah Ljubljanske pokrajine.

General Armadnega Zbora:
Mario Robotti.

Uradne ure o praznikih

Tiskovni urad Visokega komisariata sporoča:

V javnih ter državnih in samoupravnih uradih bodo v soboto, dne 4. in v ponedeljek, 6. t. m. uradne ure samo od 8 do 12. Na Veliko nedeljo so vsi uradi zaprti.

Uvajajo se enotne vrste čevljev

Rim, 3. aprila. AS: V rimskem uradnem listu je bil včeraj objavljen ukaz, ki ureja izdelovanje in prodajo čevljev za zasebno rabo. Po novih določilih je prepovedano izdelovati ali pa prodajati čevlje drugačnih vrst kakor pa so navedeni v seznamu:

Težaški čevlji z usnjenimi podplati za delavce po 100 lir. Težaški čevlji z lesenim podplatom v treh izdelavah za delavce za ceno 62 do 82 lir.

Moški in ženski polčevlji z usnjenim gornjim delom in lesenim podplatom se smejo prodajati odjemalcem po ceni 32 lir za moške in 23 lir za ženske.

Moški in ženski čevlji (s klobučevinastim gornjim delom in podloženi s platnom, z lesenim podplatom ali gumijastim itd.) se odjemalcem ne smejo prodajati dražje kakor po 160 lir. Druga vrsta teh čevljev, ki imajo tkaninasti gornji del brez podloge in s podplatom kakor prejšnji, ne sme biti dražja kakor 134 lir. — Tretja vrsta takšnih čevljev, ki imajo koži podobne gornje dele ali iz usnjenih odrezkov ali iz druge snovi, ter s podplatom, kakor ga ima prva vrsta, se smejo prodajati le za ceno 67 lir.

Čevlji za otroke iz materiala, kakršen je naveden za vse tri prejšnje vrste čevljev, se smejo prodajati od 30 do 56 lir, pač po velikosti številke.

Čeveljčki za otroke enotne vrste s kožnim gornjim delom in s podplatom iz nadomestkov, se smejo prodajati odjemalcem po 30 do 45 lir, pač po velikosti številke.

Čevlji, ki so že izdelani v celoti ali delno iz kože, se lahko še naprej prodajajo odjemalcem po določenih cenah. Vsi čevlji, ki ne odgovarjajo določenim vrstam, pa naj bodo izdelani iz kož raznih drugih vrst materiala ali z usnjenimi nadomestki, se bodo smeli prodajati po cenah, ki ne bodo višje kakor tiste vrste čevljev, katerim so podobne, vendar ne po ceni, ki bi bila višja kakor 160 lir za par. Izdelovalci in trgovci, ki imajo na zalogi netipizirane čevlje, katerih cene so bile odobrene z največ do 35% povišice na osnovne cene in katerih prodajna cena je višja kakor 160 lir, bodo morali prijaviti pristojnim narodnim zvezam v desetih dneh, začenši od včeraj.

Tako prijavljeni čevlji se stavijo na razpolago korporacijskemu ministrstvu, ki bo izdalo primerna navodila za njih razdelitev. Izdelovalci so dolžni na novih čevljih na zunanji ali notranji strani vtisniti tip in ceno. Tovarne pa morajo v 15 dneh javiti vse zaloge že izdelanih čevljev z usnjatim podplatom kakor tudi čevlje v delu. Tako prijavljenih čevljev izdelovalci ne bodo smeli prodajati, razen če korporacijsko ministrstvo ne bo odredilo kako drugače. Tudi vojaški čevlji, ki so jih izdelovalci po dovoljenju vojnega ministrstva dajali na razpolago civilnim odjemalcem, se smejo poslej prodajati le, če obstaja v ta namen posebno dovoljenje korporacijskega ministrstva. Tudi izdelovalci sestavnih delov, lesenih podplatov, plutovinastih in gumijastih podplatov, morajo javiti v 15 dneh vse zaloge takšnega blaga, potem pa vsak mesec vse količine do 5. vsakega meseca.

Vsi moški, ženski, mladeniški in otroški čevlji, ki so izdelani iz kož in usnja, se prodajajo na nakaznice. Izjemo tvorijo coklje, ki so v celem iz lesa in imajo le nekaj veznih trakov iz usnja ali tkanine. Izjemo tvorijo tudi copate, ki niso izdelane iz kož, podplatov, gumija ali usnjenih nadomestkov. Toda copate se ne smejo prodajati dražje kakor po 45 lir za moške in ženske, za otroke in mladino pa 30 lir.

Točkovanje: čevlji netipizirane vrste iz usnja in kože (stare zaloge) imajo za moške 80 točk, za ženske 80 točk, za mladino 30 točk in za otroke 20 točk. Golenice iz kože (stare zaloge) imajo 20 točk.

Čevlji enotne vrste s podplati in gornjim delom iz usnja, imajo za moške in ženske po 65 točk, za mladino po 25 točk, za otroke pa 15 točk.

Copate (stare zaloge) iz usnja in podplatov imajo za moške in ženske po 25 točk, za mladino 15 in za otroke 10 točk.

Za sandale iz gornjih odstavkov je treba odšteti po 10 točk, za otroke in mladino pa po 5 točk.

Galoše (starih zalog): za moške in ženske po 20 točk, za mladino in za otroke 6 točk.

Lesene coklje, z izjemo popolnoma lesenih ali takšnih, ki imajo le nekaj veznih usnjenih ali tkaninastih trakov, veljajo 16 točk.

Razprave zaradi navijanja cen

V ponedeljek so bile na okrožnem sodišču tri razprave, od teh je bila 1 preložena, da se izvedejo novi dokazi, pri dveh razpravah je sledila sodba.

Treba je omeniti, da oni trgovec, ki prodaja strankam racionirana živila brez živilskih kart, ne da bi zahteval zanje določeni odrezek, zakrivi prestopek prevare in so za take prestopke določene posebne kazni v členu 6 naredbe Visokega Komisarijata z dne 15. julija. Kazenski sodnik-poedinec je v ponedeljek obravnaval zanimiv primer takšnega prestopka, ko je neki trgovski pomočnik v bližnji okolici prodajal v trgovini svoje matere surovo maslo in sladkor brez odrezkov živilskih kart in to še po višjih cenah. Razprava je bila preložena.

Branjevka Polona je v začetku novembra lani na Vodnikovem trgu prodajala domača jabolka po 4.50 lir kg, ko je bila zanje določena najvišja cena 3 lire. Izgovarjala se je, da se ni spoznala na maksimalne cene. Bila je obsojena na 7 dni zapora in 400 lir denarne kazni.

Posestnik France iz Kozarij je bil kot producent kaznovan le na 500 lir denarne kazni, ker je zahteval od svojih odjemalcev mleka poleg maksimalne cene 1.70 lire liter, še 0.30 lire za dostavo mleka na dom. Svojim odjemalcem je namreč 6. decembra lani poslal listke, v katerih jim je sporočil prvič, da želi, da bi stranke same hodile na njegov dom po mleko, kjer bi ga računal le po 1.40 lir liter, drugače pa zahteva za dostavo mleka na dom še 0.30 lir k maksimalni ceni, to zato, ker so razni stroški in za čevlje svoje dekle.

Obtožnica in tudi sodba sta zavzeli stališče, da so v maksimalni ceni 1.70 lir pri litru vračunani tudi že vsi stroški dostave mleka na dom, ker velja cena 1.70 za liter mleka že pri njega prodaji na drobno po prodajalnah oziroma za dostavljanje mleka na dom, zato znači obtoženčeva zahteva po plačilu stroškov dostave dejansko, da je zahteval za mleko višje cene, kakor jih je oblastvo maksimiralo in je torej zakrivil prestopek prekoračenja maksimalnih cen.

Oljka – znamenje velikonočnega časa

Malokdo ve, kako se prideluje iz oljovega drevesa

Trieste, v aprilu.

V spomin slavnotnega sprevoda v mesto Jeruzalem se vršijo na oljčno nedeljo procesije z oljčnimi vejicami, katere po blagoslovu odnašajo ljudje na domove, da jim varujejo hiše pred nesrečo. Ti obredi cvetne nedelje kažejo, kakšno čast uživa oljkovo drevje v primorskih krajih.

Domovina oljk je obrežje Sredozemskega morja. V obmorskih krajih severnega Adriatika dosega oljka svojo najsevernejšo mejo. Včasih je segala do Vipavske doline, huda zima leta 1929 pa jo je tam uničila. Prav tako je tedaj mraz uničil velike oljčne nasade okrog Triesteja. Stoletna drevesa so se posušila zaradi pozebe, ki je povzročila ogromno škodo. Pozneje so ponekod oljčne nasade obnovili, tako nekaj malega nad Barcolo in v Dolini v neposredni okolici Triesteja. Hud mraz v letošnji zimi pa je tudi tem mladim nasadom škodoval ter jih najbrž uničil. Ostali pa so obsežni oljčni gaji v južnem delu Istre, ki je prava domovina oljkovega drevesa ob severnem Adriatiku. Najbolj znani so okrog Pole, zlasti v Dignanu.

Oljka doseže tisočletno starost. Takih patriarhov sicer v Istri ni videti, dasi so oljko gojili gotovo že v rimskih časih. Hude zime, ki so se vsako stoletje ponavljale, so ugonobile najstarejša, manj odporna drevesa. Vendar pa še danes naletimo v Istri na oljke, ki jim prisojajo starost več sto let. Taka grčava, štorasta drevesa so zelo podobna starim vrbam. Oljka rase silno počasi in rodi šele zelo pozno. Prinaša pa potem vsako leto sad, ki je za te kraje življenjskega pomena. Iz oljčnega sadu pridelujejo olje, ki služi v Istri in v drugih obmorskih krajih ljudem kot zabela namesto masti. Zato posvečajo gojitvi oljk vso pažnjo ter jih goje po najboljših izkušnjah zelo razumno. Tudi prirejanje olja je v nekaterih krajih z večjimi oljčnimi nasadi že modernizirano ter se vrši v tovarniških obratih. V večini obmorskih krajev, kjer oljke še goje, pa prirejajo tudi dandanes olje še po starodavnem načinu, v tako imenovanih torkljah.

Oljka dozori v pozni jeseni ter se prične pobiranje sadu šele 25. novembra na praznik svete Katarine. To je že starodavna navada ter se je povsod natanko drže. Pobiranje tega važnega pridelka se prične s sv. mašo. Staro in mlado je tedaj zaposleno z delom, ki je jako zamudno. Sad se drži vej ter ga je treba sklatiti na tla, če jih obiravci ne dosežejo z roko. Veliko zrnja natrese z drevja tudi burja, ki je novembra v teh krajih že mrzla in huda. Pa tudi nedozorelo zrnje, ki ga je stresel vihar že avgusta, septembra in oktobra z dreves, je za rabo, pač pa se mora mediti, da tako za silo dozori. Pri obiranju zrnja se oljka ponavadi tudi obžaga in očisti nepotrebnih, pregostih vej, da se deblo bolj okrepi. Z obrezovanjem oljk počakajo kmetje radi do zgodnje spomladi, da potem mlade obrezane vejice prodajo v mesta za oljčno nedeljo. Debelejše vejevje, ki se med obiranjem odžaga, se porabi za kurjavo v stiskalnici, ali kakor ji pravijo v Istri, v torklji.

Vsaka vas ima svojo skupno stiskalnico, veleposestva z velikim številom oljčnih dreves premorejo včasih tudi lastno torkljo. Z delom v torklji se prične v začetku adventa ter traja potem to opravilo vso zimo do pusta. Opravljajo pa ga posebni izurjeni delavci — torkljarji, med vaščani cenjeni in spoštovani možje, ki vrše svoj posel po starodavnih navadah in predpisih. Volijo si celo svojega »župana« in »podžupana«, katerima se pokoravajo pri delu v torklji. Preden se prične delo v torklji, je treba pridelek vseh gospodarjev točno zmeriti in stehtati, da se ugotovi točna količina olja, ki odpade na vsakega. Tri brente (vedra) oljčnih zrn dajo okrog 15 litrov olja.

Priprave za napravljanje olja v torklji so kaj preproste. Obstoje iz kamnitega mlina, v katerem se oljčna zrna zmeljejo, iz peči za gretje vode, iz stiskalnice ter iz kotla za kuhanje olja. Oljčni mlin obstaja iz velikega mlinskega kamna, ki se vrti na kameniti podlagi okrog pokončne osi. Ob osi visi posoda, ki spušča polagoma zrnje pod kamen. Mlin gonijo torkljarji sami, ponekod vprežejo vanj tudi oslička. Zmleto zrnje se spravi v mehke pletene koše, katerim pravijo »športi« in te koše vložé pod stiskalnico. Ko so koši z zmletim zrnjem stisnjeni, jih začnejo oblivati z vrelo vodo, ki jo zajemajo iz velikega kotla, obešenega nad ognjiščem v torklji. Vrela voda pobere maščobo iz zrnja ter jo odnaša v posodo, ki je pod stiskalnico. Olje se dvigne v posodi na vrh vode ter ga nato posnemajo. To surovo olje zlivajo potem v kotel, da ga prekuhajo. Za kuhanje olja mora biti ogenj zelo močan, pa zakurijo pod kotlom cel kres. Kurijo pa z oljčnimi vejami, ki so jih pri čiščenju dreves odžagali. Suhe veje gore kakor bakle ter lepo diše, vendar pa razvijajo hud dim, ki se kadi po torklji ter prekrije s sajami vse predmete in delavce. Ti so vedno črni kakor dimnikarji in od mastnega olja vsi zamaščeni. Ko je olje gotovo, ga torkljarji raznesejo posameznim gospodarjem ter jim odmerijo pripadajočo količino. V vsaki hiši jih primerno pogoste. Vaški načelniki pa imajo pravico, da odvzamejo nekaj olja za cerkveno porabo in za občinske namene.

V torklji je ves čas pozimi zanimivo in veselo življenje. Je to neke vrste središče vsake vasi, v njej se zbira staro in mlado. Gospodarji in mladi fantje pomagajo torkljarjem pri poslu; kadar se predeluje njihovo olje, jim prinesejo vina, gospodinje pa raznih dobrot. Najbolj prijetno pa je v torklji, kadar razsaja po istrskih vaseh burja. Tedaj je notri lepo toplo, pod kotli, v katerih vre voda ali se kuha olje, prasketajo goreče oljčne veje, ob ognju pa teče pomenek starejših, ki opazujejo torkljarje in mladino pri delu. Kadar je dobra oljčna letina, morajo torkljarji hiteti, da opravijo do pusta svoj posel. Tedaj delajo tudi ponoči ter mine včasih zanje več noči zaporedoma brez sna in počitka. Ko pa mine pust, preneha delo tudi v torklji. Olje je prekuhano in razdeljeno, pridne roke istrskega kmeta pa že čaka drugo delo v vinogradu in na polju in torklje ostanejo prazne in osamele do prihodnje zime, ko spet ožive.

Gibanje zaposlitve v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 2. aprila.

Podatki Zavoda za socialno zavarovanje veljajo splošno za merilo o gibanju dela in zaposlitve v naši pokrajini. Niso pri tej ustanovi zavarovani sicer vsi delavci, zlasti taki ne, ki so zaposleni pri javnih ustanovah, kakor pri državnih, pokrajinskih in mestnih podjetjih, dalje ne rudarji in topilničarji, ki so zavarovani pri Bratovski skladnici, oni delavci oziroma nameščenci, ki so zavarovani pri Trgovski bolniški blagajni, dalje železničarji in podobni. Vendar dajejo podatki Zavoda za socialno zavarovanje precej točno sliko o gibanju zaposlitve.

Meseca januarja je bilo pri tej ustanovi zavarovanih 23.251 delavcev in nameščencev. Od tega je bilo bolnikov 3.10%, porodnic pa 0.59%. Skupno število bolnikov je znašalo 774 ali 3.33%.

Meseca februarja je bilo zavarovanih 22.347 delavcev in nameščencev, od tega je bilo bolnikov 3.20%, porodnic 0.55%. Skupno število bolnikov 764 ali 3.42%.

Iz padca zavarovancev v mesecu februarju ne smemo sklepati na morebitno zmanjšanje možnosti dela, temveč le na preprosto dejstvo, da je pač mesec februar krajši od januarja ter na nekatere manjše okoliščine. V splošnem je v seh sličnih statističnih podatkih mesec februar najslabši ter se konjunktura običajno prične dvigati v marcu, za katerega pa seveda še ni podatkov.

Gospodarstvo

Register prejema in oddaje gradbenega lesa

Register je voditi po razredih (sortimentih), ki so navedeni v Navodilih pod II/1 do 8. Za vsak tam navedeni razred, s katerim tvrdka kupčuje ali ga proizvaja, je treba prirediti eno stran registra ter tam sproti in zaporedno zabeleževati ves promet s tistim razredom lesa. Zadnji dan vsakega meseca naj se vpisi za tisti mesec zaključijo ter ugotovi saldo prejema in oddaje posameznih razredov v tistem mesecu.

Ako je za posamezni razred določena stran registra popolnoma izrabljena, naj se vpisi nadaljujejo na kaki drugi prazni strani registra, kar naj se na obeh straneh zabeleži s pripombo »nadaljevanje na strani ...« odnosno »nadaljevanje iz strani ...« Pri razredih, glede katerih se pričakuje posebno velik promet, je priporočljivo, da se za tisti razred takoj določita dve ali več strani registra.

Kar se tiče v Navodilih pod II/8 označenega razreda »les za drugo industrijo in uporabo«, pripominjamo, da naj proizvajalci gradbenega lesa pod tem razredom vpisujejo one količine lesa, ki proizvajalec nadalje predelati v lastnem podjetju, niso namenjene za prodajo, temveč jih namerava na primer lastnik žage, ki ima obenem tovarno pohištva, parketov ali slično, kjer predeluje lastni les.

V razpredelku »prejem« naj se vedno označi, da li je prodajalec blago prijavil ali ne. To je važno zategadelj, da se pri sestavi statistike ne bi iste količine ponovno upoštevale. Zlasti je pravilna izpolnitev navedenega razpredelka še važna z ozirom na nabavo okroglega lesa od gozdnih posestnikov z manj nego 10 ha površine, ki v smislu Naredbe niso dolžni prijaviti zalog ter voditi register prejema in oddaje.

Interesenti se v lastnem interesu opozarjajo, da sproti in v redu vodijo register prejema in oddaje gradbenega lesa. Zlasti opozarjamo, da je treba **zabeležbe prometa vpisovati sproti ter jih mesečno zaključiti, ker bodo podatki registra služili za izpolnitev mesečnih prijav,** katere bo vlagati do 5. dne vsakega meseca po stanju od zadnjega dne preteklega meseca. **Obrazce za mesečne prijave vam bomo pravočasno dostavili.**

Proti osebam, ki ne bi vodile ali ki ne bi pravilno vodile registra prejema in oddaje gradbenega lesa, so v naredbi predvidene stroge sankcije. Posebej opozarjamo, da se v smislu Naredbe smatra register prejema in oddaje kot javna listina, opustitev vpisa ali netočni vpis v register pa kot poneredba javne listine. — Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine.

Novi ukrepi glede preskrbe in cen

Dne 2. t. m. se je sestal medministrski odbor za istosmeritev preskrbe, razdelitve in cen pod predsedstvom Duceja ter je sklenil naslednje:

Odbor je ugotovil, da so zdaj že krite potrebe armade in industrije za destiliranje, tako da zapora zalog vina ni več na mestu. Cene vinu ostanejo nespremenjene in zdaj se bo začelo hitrejše odvajanje vina potrošnji.

Nadalje je odbor proučil vprašanje preskrbe tekstilne industrije s surovinami.

Končno so določili naslednje cene za krompir zgodnjih vrst: dolgi krompir rumenih vrst bo veljal do konca maja 150 lir stot, do konca junija 130 lir, v juliju pa 100 lir stot. Druge vrste zgodnjega krompirja bodo imele za 15 lir nižjo ceno. Za navadni krompir pridelka 1942 je bila določena cena 75 lir za stot, začenši s 1. novembrom pa se cena za oddajo krompirja zviša vsak mesec za 2.50 lire pri stotu.

Uporabljanje osebne oblačilne izkaznice v II. četveromesečju

Olajšava, ki jo je dovoljeval 3. odstavek črke A in 2. odstavek črke B, v čl. 11 naredbe Vis. komisariata z dne 8. 11. 1941 Sl. l. št. 512/90-41, s katero je bilo dovoljeno uporabiti točke II. četveromesečja, če so posamezni predmeti (čevlji, obleka, plašči itd.) zahtevali več ko 40 točk, določenih za potrošnjo v I. četveromesečju, se ne sme raztegniti na II. četveromesečje racionacijskega leta.

Ta olajšava je bila tedaj dovoljena z ozirom na bližajočo se zimo tako v interesu potrošnikov, ki so se morali preskrbeti s težkim blagom, katerega vrednost v točkah je presegala število odrezkov, uporabljivih v četveromesečju, kakor tudi v interesu trgovine, da se z odnosnim zmanjšanjem števila odrezkov prepreči zastoj trgovine v tretjem četveromesečju.

Opozorilo

V zvezi z okrožnicama Vis. komisariata z dne 11. I. 1942-VIII-No. 30/7-42 in z dne 29. I. 1942. VIII- No. 30/37-42 se interesenti ponovno opozarjajo, da smejo okrajna glavarstva (mestno poglavarstvo) izdajati nakaznice za novoporočence samo do dneva poroke, nakaznice za novorojenčke pa tudi po rojstvu vendar ne več kot 3 mesece od rojstva.

*

Predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov. Pozivno na okrožnico Visokega komisariata z dne 24. II, VIII št. 30/61-42 se pojasnjuje, da so se pri prestavi v slovenščino vrinile v okrožnico nekatere pomote, ki se s tem popravljajo. Tako se ima na drugi strani pod t. št. 2 pojasnil v slovenskem besedilu namesto: »Prevlaka za pohištvo« pravilno glasiti »Pohištvo, prevlečeno s tkanino«. Na drugi strani pod t. št. 3 pojasnil se mora v slovenskem besedilu namesto »Pregrinjala« glasiti »Pregrinjala za likanje«, na četrti strani pot t. št. 19 namesto »Plahte tipa« pa »Odeje kasarniškega tipa«.

Zmanjšanje potrošnje električnega toka. V uradnem listu je izšel odlok, ki določa nove omejitve potrošnje električne energije in ki razveljavlja prejšnje odloke o zmanjšanju potrošnje električnega toka. Po novi naredbi se mora potrošnja električnega toka zmanjšati letos za 20% v primeri s potrošnjo v odgovarjajočih mesecih lanskega leta. To določilo ne velja za podjetja, ki porabljajo doma producirani električni tok.

Tri vrste dvokoles. Ministrstvo za korporacije je izdalo navodilo, po katerih se bodo v Italiji proizvajale samo tri vrste koles. Prvo vrsto tvorijo navadna ženska in moška kolesa, kateri cena je določena na 750 lir (opisane so tudi vse tehnične podrobnosti). Druga vrsta so moška in ženska športna kolesa, ki bodo veljala 900 lir. Tretjo vrsto pa tvorijo kolesa za mladino, ki so slična navadnim kolesom in katerih cena je določena na 620 lir. Do 30. junija je še čas za prodajo starih koles.

Delovni čas Banke d'Italia in denarnih zavodov. Počenši s 1. aprilom je delovni čas pri Banki d'Italia in pri denarnih zavodih od 8 do 14, ob nedeljah od 8 do 12, dočim so blagajne odprte od 8.30 do 12.30 razen ob nedeljah.

Srbske bilance. Izvozna banka v Belgradu izplačuje za lansko leto 2.5% dividende na glavnico 30 milij. din. — Tkalnica volne v Grdelici pri Leskovcu izkazuje pri glavnici 25 milij. din za lansko leto čistega dobička 58.618 din.

Hrvatskonemška pogajanja. Te dni je prispela v Zagreb posebna nemška delegacija, katero vodi ministrski svetnik iz gospodarskega ministrstva H. Bätzgen. Obravnavala bo s Hrvati nekatera vprašanja, izvirajoča iz trgovinske pogodbe med obema državama.

Zvišanje glavnice. Družba za ligurska električna podjetja v Genovi namerava zvišati glavnico od 500 na 700 milijonov lir. — Nacionalna družba za prevoze, Gondrand sinovi, Milan, zvišuje glavnico od 8 na 25 milijonov lir.

Kolinska tovarna hranil, Ljubljana. Računski zaključek za leto 1941 izkazuje pri glavnici 1.52 milijona lir (za leto 1940 4 milijone din) bruttodonosa 2.8 milij. lir (za 1940 8.2 milij. din) in čistega dobička brez prenosa 0.229 milij. lir (0.644 milij. din), skupno s prenosom vred pa 0.266 milij. lir (za 1940 0.691 milij. din). Dividenda ostane neizpremenjena, 12%.

Najemnine v novih hišah. Urad. list v Rimu objavlja dekret o reviziji najemnin v novih hišah, ki so bile zgrajene pred 12. marcem 1941.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 4 aprila: Vel. sobota; Izidor Seviljski, škof in cerkveni učenik; Benedikt, spoznavalec; Platon, spoznavalec.

Nedelja, 5. aprila: Velika noč; Vincencij Ferrerij, spoznavalec; Irena, devica in mučenica; Julijana, devica; Zenon, mučenec.

Osebne novice

= **Diplomirana** sta bila na pravni fakulteti ljubljanske univerze gdč. Natalija Lavrič in g. Nikola Mojmir Oberman, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrla gospa **Frančiška Černe**, vdova Marovt, roj. Grum, ugledna posestnica in gostilničarka pri Možini. Pokopali so jo na veliki petek na pokopališču pri Sv. Križu.

† **V Dolnjem Logatcu** je po dolgi bolezni zatisnil svoje oči **Franci Korenčan.** Pokopali so ga dne 30. aprila na župnem pokopališču v Dolnjem Logatcu.

† **V Sodražici** so pokopali gospodično **Ivanko Kerže.** Za njo žaluje sestra Frančiška in drugi sorodniki.

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Najlepše branje za veliko noč sta knjigi »Slovenčeve knjižnice«

»Dekle z biseri« in

»Ljudje, živali in bogovi«

Knjigi sta bogato ilustrirani. Dobite jih v knjigarnah in trafikah.

— **Iz umetniškega življenja.** V gledališču Verdi v Triesteju se nadaljuje dramska sezona ter gostuje družba znane igralke Dine Galli. V gledališču Rossetti pa se je naselila domača triestinska operna družina — nekaj poklicnih pevcev in nekaj dobrih diletantov ki skupaj z opernim orkestrom in zborom tvorijo kar dobro celoto. Uprizarja popularne Verdijeve in Puccinijeve opere. Do sedaj je uprizorila Rigoletta in Tosco, na sporedu pa ima še več drugih del. Obisk je zelo dober. Vmes med opernimi predstavami pa gostujejo v Rossettijevem gledališču še razne varietejske in revijske skupine. — Tudi koncertno življenje je še živahno. Te dni je nastopil kvintet Akademije Chigiane, ki je dosegel prav dober uspeh.

— **Vreme.** V četrtek je bilo hladno vreme. Popoldne je celo rosilo in meteorološki zavod je zaznamoval, da je v času od 16.20 do 16.50 bilo 0.3 mm padavin. V petek zjutraj in še dolgo dopoldne je bilo megleno. Jutranja temperatura je v petek zjutraj dosegla 0.5 C nad ničlo, v četrtek pa je bila najvišja dnevna temperatura +13 C. Barometer se je nekoliko dvignil, na 765.3 mm.

— **Avtobus Ljubljana—Ig** vozi redno po dosedanjem voznem redu.

— **Zanimivosti iz zemljiške knjige.** V daljšem članku o zemljiški knjigi je bilo že objavljeno, koliko posojil je bilo vknjiženih v prvih dveh letošnjih mesecih. Prav zanimiv je dalje pregled glede izbrisanih dolgov. Januarja je bilo vloženih 84 predlogov za zbris različnih intabulatov. Bili so izkniženi naslednji dolgovi v različnih denarnih veljavah in sicer: 331.272 lir, 2,496.507 din, 825.800 K in 7.380 fl. Februarja pa je bilo le 33 predlogov za izbris: 6.000 lir, 1,378.714 din, 18.712 K in 600 fl.

— **Zanimivo predavanje o evropskem življenjskem prostoru.** Te dni je predaval v Triesteju predsednik nemškega instituta za gospodarska raziskovanja dr. Wagemann. Predavanja tega znanega nemškega gospodarstvenika, ki jih ima v raznih velikih gospodarskih središčih Italije, vzbujajo povsod izredno pažnjo in tako tudi v Triesteju, kjer je prišla poslušat predavatelja izredno številna množica poslušalcev. Dr. Wagemann je naslikal obraz bodočega gospodarskega življenja v Evropi, ki se bo razvijalo harmonično pod vodstvom dveh držav — Italije in Nemčije, ter je živo predočil vse ogromne razvojne možnosti, ki se bodo potem evropskemu gospodarstvu odprle.

— **Gozdni požar.** V bližini trga Comeno je nastal večji gozdni požar, ki je zaradi hude burje zavzel precejšen obseg ter je grozil s pravo katastrofo. K sreči so bile takoj organizirane obsežne akcije za zadušitev požara. Poleg vojaških oddelkov, gozdne milice, lovskih čuvajev in domačinov so gasili tudi gasilci iz Triesteja. Po dolgotrajnem naporu se je posrečilo ogenj omejiti ter ga končno zadušiti.

— **Nov val zime in burje.** Krasno idilo spomladanske toplote sonca je še enkrat — to pot menda zadnjič — prekinila ostra burja, ki je prinesla v Trieste in okolico hud mraz. Burja je pihala nekaj dni s tako močjo, kakor da smo kje sredi januarja. Mestoma je narastla v pravi orkan, ki je odnašal s streh opeko, prevračal ljudi ter oviral promet, na cvetočem drevju pa je napravil jako hudo škodo. Obenem z burjo je padla tudi temperatura, ki se je mestoma znižala na ničlo ter je veter prinašal kosme snega. Višek je burja dosegla v noči od ponedeljka po cvetni nedelji, nato pa se je unesla.

Ljubljana

| **Vse jezuitske kongregacije** so vabljene na velikonočno procesijo, ki bo **v cerkvi sv. Jožefa** ob 6 zvečer. Pol ure prej bodo v cerkvi slovesne jutranjice za veliko nedeljo. Sveče za procesijo se dobe v cerkveni veži.

| **Glede osebnih izkaznic** za prebivalce Zg. Šiške, Dravelj, Gline, Podutika, Dolnic, Kamne gorice, Pržanja itd. opozarja mestno poglavarstvo, da bo poslovalnica za osebne izkaznice v ljudski šoli v Zg. Šiški poslovala le do petka 10. t. m., od takrat naprej pa bo mogoče prositi za izkaznico samo pri osrednjem uradu na mestnem poglavarstvu v I. nadstropju nad prodajalno mestne elektrarne v sobi št. 38 na Mestnem trgu št. 2.

| **Maščobe za mesec april** lahko dobe trgovci že današnji veliki petek in naslednje dni pri svojih grosistih. Na posamezne nakaznice bodo za ta mesec upravičenci dobili po 100 gr masti, 100 gr surovega masla in 2 dcl olja. Trgovci naj skrbe za to, da bodo od strank sprejemali le cele odrezke za maščobo, za katere bodo oddajali navedene količine.

| **Živilske nakaznice za ta mesec** so že razdeljene. Kdor je pa še ni dobil ali morda ni dobil upravičenega dodatka, naj pride na današnji veliki petek ali naslednje dni v veliko dvorano Mestnega doma od 8 do 14 po nakaznice.

| **Ženska strokovno nadaljevalna šola za umetne in oblačilne obrti** se je morala preseliti z Vida v meščansko šolo v Mostah ter zato upraviteljstvo sporoča, da bo sestanek učiteljstva v Mostah v sredo, 8. aprila ob 15, začetek pouka pa v četrtek, 9. aprila ob 14.

| **Splošna strokovna nadaljevalna šola za Bežigradom** spet prične s poukom (za brivce, peke, mesarje) v sredo po velikonočni nedelji. Prosi se, da gg. mojstri redno pošiljajo vajence v šolo.

| **Damski frizerski salon F. Fattich-Frankheim se je preselil v Šelenburgovo ulico 6-I.**

| **P. n. gledališko občinstvo** vabimo, da si za predstave o velikonočnih praznikih nabavi vstopnice že v predprodaji v Operi. Blagajna posluje vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 16.30 do 19. Vstopnice za vse dramske in operne predstave so že v predprodaji v Operi. (Na vel. soboto popoldne blagajna ne bo poslovala.)

| **Starše in mladino opozarjamo** na uprizoritev mladinske operete »INDIJA KOROMANDIJA« v nedeljo 5. t. m. ob 10.30 dopoldne v Operi. Veljajo znižane cene od 10 lir navzdol. — Druga uprizoritev te opere o praznikih bo v ponedeljek ob 14 popoldne.

| **Pevke in pevci akademskega cerkvenega zbora!** Na velikonočno nedeljo in ponedeljek ne bomo peli pri akad. službi božji pri oo. frančiškanih, zato odpadejo tokrat tudi običajne pevske vaje. Za belo nedeljo pa bo prva pevska vaja v četrtek, 9. aprila, naslednja pa v soboto, 11. aprila, obakrat ob pol 6 zvečer in v nedeljo, 12. aprila ob 10 dopoldne.

| **Živilski trg na veliki petek.** Na včerajšnjem živilskem trgu je neka prodajalka z Barja prodajala žabje krake, ki jih je prinesla še kar precejšnjo množino. Kraki so bili po 1.50 lir par ter so gospodinje pridno segale po njih, tako, da jih je že v zgodnjih dopoldanskih urah vse prodala. Rib včeraj na živilskem trgu ni bilo, ne domačih, ne tujih. Mesto tega pa so se ljubljanske gospodinje oskrbele s polenovko, ki so jo prodajale skoraj vse ljubljanske specerijske in živilske trgovine. Po pametni določbi Prehranjevalnega zavoda pa so trgovine po večini prodajale le namočeno polenovko, ne pa suhe. To pa zaradi tega, da bi imovitejšim slojem bilo preprečeno nagomiljevanje zalog polenovke, zakaj suha polenovka drži precej dolgo, namočena pa le nekaj dni. Polenovko so prodajali po maksimirani ceni. — Na trgu je bilo včeraj precej domačega regrata, po liri merica in sicer kar izdatna merica. Po dnevih, ko je bilo težko za salato, so gospodinje z veseljem pozdravile regrat, to najcenejšo, pa kljub temu okusno ljudsko salato. Tudi domačega radiča je na trgu že precej, cene pa so mu različne, pač po kakovosti. Na trg prihaja vedno več južne in tudi že domače zelenjave. Prodajalci se strogo drže maksimiranih cen. Trg mlečnih izdelkov je bil včeraj boljše založen, kakor običajno. Bilo je dovolj domačega sira, največ vrhniškega in dovolj tipiziranega italijanskega, vse seveda po določenih cenah. Nekaj kmetskih in trnovskih prodajalk je pripeljalo na trg mnogo kisle repe, za katero je vladalo med gospodinjami izredno veliko zanimanje, tako da so jo prodajalke prav vso prodale že v prvih tržnih urah.

| **Velik promet na tramvaju.** Zadnja uredba o omejitvi, oziroma o prepovedi kolesarskega prometa v Ljubljani je imela, kakor je bilo tudi pričakovati, zelo ugodne posledice za eno javno podjetje v Ljubljani, marveč za mestno cestno železnico. Vsi tramvajski vozovi, ob kateri koli uri, so sedaj polni.

| **Vse šivljske in modistovske pomočnice** vabimo na sestanek, ki bo v ponedeljek, dne 6. aprila 1942 ob 10 dopoldne v prostorih Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22, I. nadstropje, soba št. 5. Zaradi razgovora o sklepanju kolektivne pogodbe za obe stroki vabimo vse pomočnice, da se tega sestanka v lastnem interesu gotovo udeleže.

| **Tri vagone limon pripeljanih v Ljubljano.** Sedaj, tik pred veliko nočjo, je v Ljubljani prav živahna kupčija z limonami. Ves veliki teden so trgovci in branjevci prodajali limone in sicer v mnogih primerih kar na debelo, saj so posamezne stranke zahtevale tudi po 10 kg limon, razni gostinski obrati, mlekarne pa kar cele zaboje. Trgovci računajo, da so veletrčci samo za veliki teden pripeljali v Ljubljano najmanj tri vagone limon iz Italije, to se pravi okoli 30.000 kg, pri tem pa seveda niso vštete manjše pošiljke in pa tiste, ki so šle v druge kraje ljubljanske pokrajine, kjer je bila kupčija z limonami prav tako živahna kakor v Ljubljani. Računati je treba torej, da je Ljubljana izdala veliki teden okoli 100.000 lir za limone, to se pravi, povprečno vsak Ljubljančan najmanj eno liro.

Kje tiste rožice rasto, ki zdravje nam dajo . . .?

To vas temeljito pouči obširna knjiga profesorja MIHELČIČA

Zdravilne rastline

To, za vsakega našega človeka, posebno na deželi, važno delo, obravnava nad 250 bolezni in opisuje 200 zdravilnih rastlin in zelišč. Priložen je tudi atlas zdravilnih rastlin na 26 tabelah s 86 slikami v barvah.

Knjiga je razdeljena na tri dele:

1. Opis, nabiranje, sušenje, gojenje in prodajanje zdravilnih rastlin.
2. Lastnosti in uporaba zdravilnih rastlin. (Kdaj in kje cveto, kako se za to ali ono bolezen rabijo).
3. Navodila za pripravo zdravil. Opis bolezni i. t. d.

Knjiga velja karton. L. 32·50, vezana L. 41

Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred Škofijo 5

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sobota, 4. aprila: Zaprto. — Velika nedelja, 5. aprila ob 14: »Jurček.« Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. Ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Velikonočni ponedeljek, 6. aprila ob 14: »Boter Andraž.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: »Zaljubljena žena.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Torek, 7. aprila: Zaprto.

Opera. Sobota 4. aprila: Zaprto. — Velika nedelja, 5. aprila ob 10.30: »Indija Koromandija.« Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ob 15: »Faust.« Izven. — Velikonočni ponedeljek, 6. aprila ob 14: »Indija Koromandija.« Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ob 17: »Don Pasquale.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Torek, 7. aprila: Zaprto.

CERKVENA GLASBA: Cerkev sv. Jožefa: Velikonočna nedelja: Ob 8. uri slovesna sv. maša; izvaja se: Missa solemnis in hon. B. M. V., zl. F. B. Mauerer z orkestrom. Graduale haec dies in sekvenca victimae paschali, zl. Jos. Gruber. Po ofertoriju: Regina coeli, zl. M. Filke. K blagoslovu: Tantum ergo, zl. A. Foerster; po maši: Velikonoč praznujmo, zl. St. Premrl.

Cerkev M. B. v Križankah: Velikonočna nedelja. Ob pol 11. uri slovesna sv maša; izvaja se: Missa solemnis, zl. dr. A. Faist z orkestrom. Graduale haec dies in sekvenca victimae paschali, zl. P. Griesbacher. Po ofertoriju: Angelus Domini, zl. St. Premrl. Po maši: Skalovje groba, zl. L. Cvek. — **Velikonočni ponedeljek.** Ob pol 11. uri sv. maša z blagoslovom; izvaja se: Prva maša, zl. E. Beran z orkestrom; vmes velikonočne pesmi naših skladateljev. K blagoslovu: V zakramentu vse sladkosti, zl. dr Fr. Kimovec. Po maši: Jezus premagavec groba, zl. St. Premrl.

V stolnici pri slovesni škofovi maši na veliko noč ob 10. uri: Cvek: Skalovje groba; Haydn: Marijaceljska maša; Premrl: Gradual in sekvenca; Filke: Terra tremuit; Klemenčič: Poglejte, duše. Spremlja operni orkester.

RADIO. Sobota, 4. aprila: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pisana glasba. Napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini — 12.15 Koncert pianista M. Lipovška — 12.40 Koncert sopranistke Marije Ghezi — 13 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Radijski orkester vodi dirigent D. M. Šijanec. Orkestralna glasba — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Koncert violinista Jana Šlajsa — 14.45 Poročila v slovenščini — 17.10 Prenos iz Kr. gledališča: Leoncavallo: Glumači, prvi del — 18.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.45 Prenos iz gledališča Carla Felice v Genovi: Humperdinck: Janko in Metka. V odmoru predavanje v slovenščini — 22.45 Poročila v italijanščini.

NEDELJSKO ZDRAVNIŠKO DEŽURNO SLUŽBO bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestni višji zdrav. svetnik dr. Mis Franta, Poljanska c. 15, II. nadstropje, telefon 32-84.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste-Zaloška c. 47.

POIZVEDOVANJE. Našel se je ključ z dvojno brado na Tyrševi cesti. — Lastnik ga dobi v upravi »Slovenca«.

Iz Triesteja

Življenje za domovino. V Trieste je prispela vest, da je padel junaške smrti na morju šef radiotelegrafist kralj. mornarice Mario Tomasini. — Istočasno je zadela smrt njegovega prijatelja, šefa mehanika kr. mornarice Evgena Sossija iz Triesteja.

Smrt znanega meščana. V Triesteju je umrl v starosti 62 let Pavel Valentini, ugleden meščan, ki je bil znan v umetniških krogih širom Evrope. Udejstvoval se je nad 30 let kot uspešen gledališki impresario ter je vodil v Triesteju nastope skoraj vseh znamenitejših umetnikov, koncertnih, gledaliških in varietejskih družb, ki so v Triesteju gostovale.

Burja je podrla hišo. Huda burja, ki je nekaj dni divjala v Triesteju, je povzročila v Vicolo Scaglioni 23 nenavadno nesrečo — podrla je namreč manjšo hišico. Slabo zidovje ni vzdržalo hudih sunkov vetra ter se je začelo rušiti. Sredi noči so bili poklicani gasilci na pomoč, da so pomagali prebivalcem pri reševanju. Škode je okrog 15.000 lir.

Z Gorenjskega

Novi župan v Št. Vidu nad Ljubljano. Prejšnji teden je izročil dosedanji šentviški župan g. Erjavec Karel vodstvo občinskih poslov novoimenovanemu obč. komisarju Lovrencu Maurerju. Izročitvi poslov je prisostvoval krajevni skupinski vodja Lixtl, ki se je ob tej priliki zahvalil g. Erjavcu za njegovo uspešno opravljanje občinskih zadev. Novi obč. komisar je nato opravil zaobljubo; zvesto in vestno sodelovanje pa so obljubili novemu komisarju tudi obč. uslužbenci.

Nesreče. 16letna posestnikova hčerka Stanislava Rotar iz tržiške okolice se je peljala na vozu, na katerem je bil naložen gnoj. Sedela je zadaj na sori in imela na rokah dveletnega otroka. Med vožnjo je zašla z levo nogo v kolo in si zlomila golenico. Otrok je padel na tla, pa se k sreči ni prav nič poškodoval — 38letni mizar Jakob Trček iz Nove vasi pri Žireh je v gozdu podiral drevesa. Ker se ni pravočasno umaknil, je drevo padlo nanj in mu zlomilo desno nogo pod kolenom. — 41letni tovarniški delavec Andrej Bertoncelj iz Medvod je padel s kolesa in se hudo poškodoval. Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnišnico na Golnik.

S Spodnjega Štajerskega

V Razboru pri Slovenjem Gradcu je umrla po hudi bolezni 19. marca gdč Štefanija *Voler* v 39. letu starosti. Bila je skrbna gospodinja pri tamkajšnjem bivšem župniku. Vsem, ki so jo poznali, se priporoča v molitev. Naj počiva v miru!

Maturo so imeli na višji šoli v Mariboru dne 23. in 24. marca. Opravilo je maturo 24 kandidatov in kandidatinj.

Trafikanti iz vseh spodnještajerskih okrajev so te dni zborovali v Celju. Na zborovanju so razpravljali o razdelitvi tobačnih nakaznic. Odredba o delitvi tobačnih izdelkov na nakaznice je bila uveljavljena dne 1. aprila.

Umrl je v mariborski bolnišnici 28letni pletilni mojster Edvard Malnar iz Kočevja. Istotam sta umrla 41letna žena strojnega ključavničarja Elza Markulj in 74letni občinski delavec Franc Žnidaršič iz Maribora. V Mariboru so umrli: 54letni zidar Anton Papež, 30letni ključavničarski pomočnik Feliks Ukmar in 81letna zasebnica Marija Hriberšek. V Veliki Varnici v Halozah je umrl 55letni upokojeni vodja orožniške postaje Štefan Mihelač.

Smrtna nesreča. Na Teznem pri Mariboru je 50letni delavec Franc Lesjak iz Topolšice pri Celju čistil kanal. Bil je v globini dveh metrov in pol, ko se je nenadoma vsula plast zemlje in ga zasula. Tovariši so mu takoj prihiteli na pomoč. Ko so ga odkopali, je bil Lesjak že mrtev.

Potapljača med seboj

»Torej jutri popoldne se dobiva zopet.«

»Seveda. Toda samo v primeru, če ne bo deževalo.«

MIŠEK detektiv

20

Čez nekaj dni nato je Mišek, ko je pravkar stopil v pisarno, videl Kužka, sedečega za mizo. Ves je bil zatopljen v neke račune in risbe.

»Torej,« je slišal mrmrati Kužka, — »če greš od A do B in še koren iz pet, je potem tri četrtine repa . . .«

Ko je Mišek stal za njegovim hrbtom, je zaslišal:

»Vzemimo za primer, da bi imela 647 luskin. Nato se deli s kotom ploščine, eh, kaj bi!«

»Kužek, povej mi no: kaj pa vendar tuhtaš?« je ves zmešan vprašal Mišek.

Cerkvena glasba

Stanko Premrl: **25 orgelskih prediger in mediger k cerkvenim ljudskim pesmim.** Natisk dovolil škof. ordinariat v Ljubljani dne 13. jan. 1942, t. 99. Ljubljana 1942-XX. Izdal in opalografiral Roman Pahor, Ljubljana. Cena 15 Lir. — Že dolgo nismo dobili kaj podobnega v roke. V začetkih cecilijanstva je C. Glasbenik za orgle prinesel nekaj skladb, narejenih za uvod v cerkvene pesmi. Sedaj si jih je mojster Premrl izmislil kar za 25 ljudskih pesmi: 6 blagoslovnih (Častimo te, Pridi molit za oba napeva, Glasno zapojmo, Najsvetejši, Vsi ponižno); 2 mašni (Oče večni in Pred tabo); 1 adventno (Vi oblaki); 4 božične (Božji nam je rojen Sin, Hitite, kristjani, Glej zvezdice, O Jezus, sladki moj spomin); 2 postni (Sveti križ, Dajmi Jezus); 3 velikonočne (Zveličar gre iz groba, Zveličar naš je vstal iz groba, O Jezus, angelov radost); 1 binkoštno (O pridi sv. Duh); Hvali Sion; Presveto Srce (za dva napeva); 3 Marijine (Marija, skoz življenje, Angeli lepo pojejo, Lepa si, roža Marija).

V bistvu preproste, ne težke skladbe, ki jih bo vsak količkaj izvežban organist lahko igral, kažejo vendar precej različno lice — kakor otroci istega očeta, ki so si sicer podobni, pa vendar vsak izmed njih živi in razvija svojo izrazito osebnost. Skladatelj večkrat vzame značilen motiv in ga na razne načine osvetljuje in stopnjuje: melodično, harmonsko, kontrapunktično; zelo rad glavno misel postavi v srednji glas — tenor — ki ga drugi kontrapunktično krase; napev mestoma mikavno variira, melodično poživi s fioriturami; ves potek požene z imitacijami, sekvencami; napev tudi rad prenaša iz nižjih glasov v višje alteracije, ležeči toni, ki skladbam dajo resnobno in slovesno lice — in še marsikaj mikavnega je v njih. Organisti, ki so zmožni samostojno preludirati, bodo v teh skladbah našli marsikatero pobudo in zgled, da se ne bodo potikali po že davno zvoženih kolesnicah. K.

Razstava M. Gaspari-H. Smrekar-S. Šantel

V »Galeriji Obersnel« razstavljajo trije znani slikarji »Vesnjani«: M. Gaspari, H. Smrekar in S. Šantel, prikupno zbirko svojih del. Dasi je letošnje leto umetnostno izredno razgibano in se v nepreglednosti kvantitete skoraj že izgubljajo zrnca umetnostne kakovosti, predstavlja vendar pričujoča prireditev v tej umetnostni goščav prijeten oddih. Posebno se to občuti spričo predhodne razstave »Slovenskega lika«, kjer je radi prenatrpanosti in nekritičnega izbora del vladalo prav zatohlo ozračje. Na tej razstavi se množina razstavljenih del lepo krije z razsežnostjo razstavnega prostora.

Ljubiteljem umetnosti so razstavljalci itak dobro znani in zatorej ne kaže na široko razpredati njihovih umetnostnih lastnosti in posebnosti. Vsi trije slikarji spadajo v umetnostni rod naših secesionistov, ter so s tem označeni kot zmerni realisti in nikakor kot umetnostni prekucuhi. M. Gaspari je menda najbolj znano umetniško ime v širokih plasteh našega naroda. S svojim obsežnim delom si je priboril vstop — če drugače ne, z reprodukcijami — malone v vsako slovensko hišo. Njegova snov je povečini narodopisna in tudi na tej razstavi se njegov umetnostni izraz giblje v tem ozračju. — H. Smrekar je znan kot karikaturist, čeprav slikar sam s tem nazivom nikakor ni zadovoljen. Je svojevrstna, samonikla narava, ki gleda na svet s kritičnega vidika. Njegovo delo je poleg karikatur, zelo raznovrstno in mnogostransko. Bavi se celo s plastiko. — Prof. S. Šantej je znan krajinar in folklorist. S svojo umirjeno maniro se dobro ujema z ostalo dvojico.

Na razstavi so tudi dela dveh kiparjev in sicer dobri portreti prof. Sajevica, ter mala, občutena in doživeta plastika Fr. Smerduja.

Naše občinstvo se bo med velikonočnimi prazniki gotovo oddolžilo tudi svoji kulturni nalogi in bo kot v prijeten umetnostni užitek obiskalo razstavo. Gotovo se bo tudi zavedalo, da je dobra slika ali kip ob vsakem času, izvrstno naložena glavnica, če že nista njihova kulturna zavest in potreba sami razviti do mecenske požrtvovalnosti.

34.

Serajnik je podal vsakemu desnico in spregovoril takole:

»Dobro, da ste prišli v obilnem številu. Kuga, lakota in vojska, umor in požiganje: vse to nam preti. Do danes še, hvala Bogu, ne vemo, kaj te besede pomenijo, a bojim se, da izkusimo to v kratkem. V sosednji deželi Turki že dolgo časa razsajajo, morijo in požigajo. Deset let je že, kar so bili prvič tam.

35

Od tedaj prihajajo vsako leto znova požigat in pustošit to deželo, a nihče jih ne more ugnati. Tudi k nam čez gore so prišli že pred petimi leti pogledat ti krvoločneži ter so opustošili vso sosednjo dolino, da ni ostalo niti ene hiše cele razen močno utrjenih gradov. Te naše lepe Rožne doline še niso obiskali. Le mi smo tako srečni, da še nismo čutili turške sablje in kopita.

36.

Ali nesreča ne miruje. Že lansko leto so se kobilice z jutrovih dežel spustile na naša polja kakor črn oblak in uničile ves pridelek. Kaj pa še pride letos, to pa sam Bog ve. Vse je v božjih rokah!«

Globoko so vzdihnili pri zadnjih besedah navzoči kmetje, se prekrižali kot Serajnik z vzdihom: »Hudi časi so zdaj, hudi časi! Bog nam pomagaj!«

Sport

Neugnana Ragnhilda

Nedavno so poročali iz Kopenhagena, da bo dala Ragnhilda Hveger slovo tekmovalnemu športu in da se bo posvetila vzgoji danskega plavalnega naraščaja. Dekle, ki je postavilo 43 svetovnih rekordov, ima pravico, da si privošči počitek. Ragnhilda pa je najbrže v svojih izjavah nestalna, kajti ravno v času, ko smo se že ozirali po njenih naslednicah, so prišla nova poročila o podjetni rekorderki, ki bo plavala tako dolgo, da bo dosegla 50. svetovni rekord.

Prvič smo čitali o Ragnhildi l. 1936., ko je kot 16 letna deklica postavila prvi svetovni rekord. Potem jo je vodila pot od tekme do tekme, od zmage do zmage. Z liste svetovnih rekordov je potisnila vse svoje nasprotnice v pozabljenje — pri tem so bile posebno prizadete Nizozemke in Američanke — in dosegla je toliko uspehov, da ji na svetu ni enake. Lotila se je vseh prog in tudi hrbtnega plavanja. Največ sreče je imela v prostem slogu na 400 m. Na tej progi je izboljšala svetovni rekord kar osemkrat.

Sedaj je stara Ragnhilda 21 let. Posrečilo se ji je, da si je osvojila od 16 rekordov, katere vodi mednarodna plavalna zveza vse, razen enega. Edini rekord, katerega ni mogla porušiti, je tisti na 100 m prosto, katerega je postavila Nizozemka Willi den Ouden. Moč Ragnhilde Hveger ni v posebnem ali izrednem načinu plavanja, pač pa v njenem idealnem zdravju. Časi, katere je dosegla, so tako dobri, da bi se lahko pojavila na marsikaterem državnem prvenstvu moških in bi vse spravila v koš. Dolgo najbrže ne bo več na čelu ženskega plavalnega športa, zakaj znano je, da so povodne deklice v najboljših letih navadno le do polnoletnosti. Je pa verjetno, da si bo po 43 rekordih priborila še sedem in tako proslavila edinstveni jubilej v zgodovini plavalnega športa.

•

Mariborska nogometna enajstorica Rapida je na cvetno nedeljo z uspehom odpravila športno društvo graških poštarjev z izidom 4:0 (1:0). V napadalni vrsti Mariborčanov se je posebno odlikoval Konecny, po en gol pa so zabili tudi Krainer, Potzeit in Janschekowitsch. Tekmo je vodil sodnik Nemetz.

O finskih športnikih poročajo, da se udejstvujejo tudi na bojišču. Nedavno so priredili vojaške smuške tekme, katerih se je udeležilo 168 smučarjev. Prvo mesto v teku na 10 km si je priboril A. Pitkänen v času 37 minut 1 sek.

Jean Borotra je zaupal vodstvo francoske nogometne zveze pariškemu odvetniku Henryju Jevainu. Dosedanji predsednik Jules Rimet je odstopil.

Iz Srbije

V Čupriji sta odprla gostilno slovenska rojaka Petek in Sivec. Poleg članov tamošnje slovenske družine lokal pridno obiskujejo tudi domačini.

Slovensko društvo v Čupriji. Slovenska kolonija v Čupriji si je pred kratkim ustanovila lastno društvo, ki šteje približno 190 članov. Med člani je tudi več uradnikov na pošti, železnici in davčni upravi.

Iz Hrvatske

Hrvatski poslanik v Berlinu na obisku pri hrvatskih delavcih v Grazu. Te dni se je mudil v Grazu hrvatski poslanik v Berlinu, doglavnik dr. Mile Budak. Kakor v ostalih mestih, je tudi tu obiskal hrvatske delavce, ki so zaposleni v raznih tovarniških podjetij. Ob tej priliki je imel poslanik dr. Budak za delavce tudi daljši navduševalni govor, v katerem jih je opozarjal na naloge in dolžnosti, ki jih imajo do svoje domovine in svojih zaveznikov. Poudarjal je nadalje, da sta ustanovitev Hrvatske Države omogočili Italija in Nemčija ter da Hrvatska z državama osi stoji in pade.

Število rojstev v Zagrebu raste. Odkar je hrvatska državna uprava poostrila zakonodajo, ki se nanaša na odpravo človeškega plodu, se je število rojstev na kliniki v Zagrebu zvišalo. Tako je bilo meseca marca letošnjega leta na tej kliniki 961 porodov, medtem ko jih je bilo istega meseca lansko leto samo 496. Do konca lanskega leta je znašalo povprečno letno število porodov 2000. To število se bo letos predvidoma dvignilo na 5000.

Hrvatski železničarji pri nemškem poslaniku. Nemški poslanik v Zagrebu von Kasche je oni dan sprejel pod vodstvom državnega tajnika inž. Markoviča večjo skupino hrvatskih železničarjev. Poslanik se jim je ob tej priliki zahvalil za vestno izvrševanje službenih dolžnosti, s čimer so omogočili redno funkcioniranje železniškega prometa. Vsakemu železničarju je podaril Hitlerjevo sliko s posvetilom. Za poslanikom je spregovoril nekoliko besedi tudi inž. Marković, za njim pa tudi maršal Kvaternik, ki je bil prav tako navzoč. Oba sta poudarjala, da bodo hrvatski železničarji tudi v bodoče budno na straži in bodo storili vse, da se bo na vseh progah lahko promet nemoteno razvijal. V imenu nemškega vojaškega poveljstva je končno pohvalil hrvatske železničarje nemški transportni poveljnik.

Malioglasi

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Korespondentinjo

samostojno mlajšo moč, z dobro šolsko predizobrazbo, najmanj triletno prakso, po možnosti v živilski stroki, obvladajoč popolnoma italijanščino in nemščino, strojepisje in slovensko stenografijo — iščemo. Ponudbe upravi »Slovenca«, po možnosti s sliko, pod »Takoj« 2002.

Mizarji!

Iščem marljivega mizarja z lastno delavnico za izdelovanje poljedelskih strojev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točen« št. 2008. (b

Prodamo

Cvetje, sadje

po najnižji ceni se dobi pri Balohu, Kolodvorska 18, dvorišče; tel. 39-66.

Razprodajamo dalije

najlepših vrst, begonije, gladiole in druge cvetne gomolje. Zahtevajte cenik. — Sever & Komp., Ljubljana. (1

Otroški vozček

športni, dobro ohranjen, prodam. Hranilniška 4. (1

Specielne ovitke

za osebne izkaznice

dobite pri

»BARAGA« - Nebotičnik

Obrt

Pisalne, računske stroje

in nalivna peresa vseh sistemov popravlja strokovno in hitro

»BARAGA« - Nebotičnik

Raztresen profesor

Profesor Janko se je po več letih srečal z nekdanjim učencem in ga vprašal o tem in onem. »Kaj pa sedaj delate? In kaj počne vaša gospa soproga?«

»Gospod profesor, jaz sploh nisem poročen.«

»A tako... Jaz pa sem bil prepričan... Kako dolgo pa ste že neporočen?«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.30

Odličen zabaven film po slavni Zellerjevi opereti

Ptičar

Marta Harell — Theo Lingen — Hans Moser — Leo Slezak

KINO MATICA - TEL. 72-41

Nepozabne romantične pustolovščine po fantastičnem romanu Emilija Salgarija

MALAJSKI PIRATI

Massimo Girotti, Camillo Pilotto, Clara Calamai

Film za najširšo publiko! Premiera v soboto.

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Zapustil nas je po dolgi bolezni, naš nad vse ljubljeni

Franci

Pokopali smo ga 30. III. 1942 na farnem pokopališču v D. Logatcu. Za izrečena sožalja, vsem, ki so mu darovali cvetje in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti:

Bog plačaj!

D. Logatec, 3. aprila 1942. **Rodbina Korenčan**

Paul Heyze: 5

Steklar iz Murana

zgodovinska povest

Tako sta veselost in živahnost odvrnili žalost. Benetke so postale spet Benetke: okrasile so se, obdale se s sijajem, vse okraske in igračke so privlekle na dan. Tako ni bilo v četrtek ob jutranji zori, ko so veselo zapeli zvonovi nad ozarjenim mestom, nobenega meščana, ne plemenitaša ne prostaka, ki bi se ne odločil, da bo ta dan prav slovesno praznoval.

Janez Bocaro se je odločil, da bo onega dne dalj časa spal. Delavnica pri »Štorklji« je bila zaprta kakor vse druge steklarne v Muranu. Ostalo je le nekaj učencev v njih, ki so vzdrževali ogenj v pečeh. Slovesnost praznika pa se je začenjala šele s poldnevom.

V jutranjih urah se je začelo v Benetkah pri svetem Marku in svetem Cahariju veliko versko slavje s procesijo svetnikovih ostankov okoli trga. Janez pa se je namenil, da pojde v stolnico v Muranu, kjer je bila božja služba ob deseti uri. Imel je torej dovolj časa!

Stanoval je v mali hiši blizu svetega Donata, kjer je imel sobo s pohištvom. Tam je še spal, ko so ga ob sedmih zjutraj zbudili udarci po vratih. Zaklical je: »Kdo je?« In prav nič ga ni iznenadilo, ko je zaslišal glas svojega gospodarja:

»Jaz sem, Andrej Guisetti!«

»Vi, mojster?«

Mladenič je hotel vstati in se v naglici obleči, ko je glas nadaljeval:

»Ne vznemirjaj se, Janez! Samo odgovori: želim, da greš z mano v Benetke k proslavi praznika. Si morda obljubil komu drugemu?«

»Ne, mojster!«

»Me spremiš?«

»Da, mojster!«

»Dobro! Pridi na kosilo k meni ob enajstih! Potem odideva skupaj! Si zadovoljen?«

»Zadovoljen, mojster!«

»Na svidenje!«

In Guisetti je odšel. —

Ta korak mojstra Andreja se je zdel Janezu nekaj naravnega. Guisetti ga je bil sprejel kot otroka in napravil iz njega pravega umetnika. Ravnal je z njim kot s prijateljem, da, skoraj kakor s sinom. Večkrat ga je povabil na dom, kjer je stanoval sam, ki je bil vdovec in brez otrok. Tudi niso minili tedni, da bi ne šla skupaj na sprehode.

Mladenič pa se je vseeno vprašal, čemu ga je stari mojster iskal in prav v zadnjem trenutku. Navadno ga je obvestil na predvečer... Sicer pa to ni bilo važno!

»Zbujen sem,« si je rekel. »Pa vstanimo!«

In je skočil iz postelje.

Mnogo je od včeraj premišljeval.

Senatorjeve besede so močno vplivale na njegovo dušo. Trepetala je neodločna, negotova, kakor da bi se pozibavala...

»Nadaljujte z delom tako, Janez! Vaša sreča je že skovana!«...

Sreča! Bocaro ni nikdar mislil nanjo. Rojen je bil iz preprostih ljudi, — njegov oče je vozil gondolo pri senatorjevem bratu Ambrožu Stampi —, in je prav kmalu osirotel. Stari Ludovik ga je vzel v svoje varstvo in ga nato izročil mojstru Andreju Guisettiju, ki ga je posinovil. Janez je bil s svojo usodo prav zadovoljen. Ko se je oziral s svojimi mislimi v razmere, v katerih je preživel svoja otroška in mladeniška leta, je zahvaljeval božjo Previdnost, da ga je obsipala s svojimi dobrotami. Služil je svoj kruh in ga užival v preprostem in v ponižnem življenju. Dasi je hrepenel po izpopolnitvi svoje umetnosti, ni nikdar imel večje želje od te, da bi bil tudi on nekoč gospodar... Samo to, da bi dosegel, pa bi bil srečen!

»Tisoč dukatov!« je pomislil. »Tisoč dukatov za moj diadem! Dobim torej pet tisoč frankov! In to za delo petnajstih dni!«

Razumljivo je bilo, da je tudi takšna duša, kakor je bila Janezova, vsa umirjena namreč, narahlo podrhtela. In mladenič je skušal premagati to notranje ganotje. Nikdar ni hlepel po bogastvu, v tej okoliščini pa ga je skušnjava motila, da je začel polagati važnost na denar. Beseda o sreči je klicala še drugo besedo, ki se je ni drznil še izreči, katero pa je gledal v svetlih črkah, kakor v radostnem prividu... Janez Bocaro je namreč — ljubil!

Med Janezovimi sodelavci pri »Štorklji« je bil tudi star umetnik Peter Gualterio. Bil je mož šestdesetih let, globoko zamišljen in molčeč, kakor človek, ki ga je strla notranja bolest. V svoji umetnosti pa je bil izvrsten mojster in tudi kot tak od zadruge gospodarjev priznan. Janez je resnično občudoval njegova lepa dela: malo jih je bilo, a bila so vsa prvovrstna. Razmerje obeh je bilo le neznatno, morda kakšen ozir na delo ali kakšna ustrežljivost Janezova; prav gotovo pa je, da bi se med njima nikdar ne porodila kakšna posebna vez... Gualterio pa je imel hčerko!

Gualterio je imel hčerko, ki se je imenovala Tulija.

Ko jo je Janez prvič videl, je bilo pred šestimi meseci. Prišla je nekega večera v »Štorkljo« in iskala očeta v važni zadevi. Janez je začutil nekaj kakor sunek v srce: orodje mu je zlezlo iz rok in čaša, ki jo je oblikoval, je padla na tla in se razbila v tisočero drobcev. Kmalu je poizvedel: bila je steklarjeva edina hči, imela dvajset let in živela sama z očetom v veliki hiši na koncu otoka. Bila je pogostokrat žalostna. Zdelo pa se je, da bi ne nasprotovala, če bi kdo vprašal po njeni roki.

Mladenič pri petinštirideset letih, ki je to spoznal, je takoj napravil načrt, ki je bil povsem preprost: posredoval naj bi njegov mojster. Zato se je odkrito zaupal Guisetti-ju in mu izrazil željo, da bi se rad spoznal z Gualterijevo hčerko.

Sprva ni bila ta reč preveč lahka; stari umetnik je imel pač čuden značaj. Tudi je pri ljudeh veljal kot bogatin in skopuh in bi gotovo ne dal svoje hčerke preprostemu delavcu, ko so si vendar že plemenitaši lahko poiskali neveste med steklarji. Zato je bila modrost zelo na mestu!... Kaj torej storiti?

Guisetti je dobro premislil. Povabil je Gualterija in njegovo hčerko tu pa tam na kakšno družinsko slavje z drugimi umetniki vred. Tako se je Janez približal Tuliji in je ves gorel zanjo... Ta plamen se je razširil tudi v Tulijino srce. Krepka in lepa postava in odkritosrčni Janezov značaj sta pripomogla, da se je porojena ljubezen že bolj vkoreninila.

Ali je stari Gualterio spoznal, kaj sta mlada dva skrivala pred očmi vseh? Ni mogoče vedeti. Guisetti sam ni smatral za ugodno, da bi mu govoril o tem. Pa je prišel iznenadoma dogodek, ki je zadel s silnim udarcem obe srci. Pred kakimi petnajstimi dnevi je bilo. Guisetti je povabil Gualterija in Tulijo na mal sestanek in Gualterio — ni prišel!

Janez je zdaj ves vznemirjen sodil, da je v enem dnevu vse izgubil .. Videl je, da se je ves njegov načrt zamajal, da so se vse sanje razblinile v nič, da se bo Tulija poročila z drugim!... Polastila se ga je silna otožnost. Tudi mojstrove vzpodbude mu niso dvignile poguma.. Včasih je na večer obhajal okoli njenega doma. Bil je velik vrt in črne cedrove veje so se sklanjale čez zid... Gledal je zid in sanjal. . sanjal in v trenutkih na tihem jokal... Vnovič si je ponavljal, da ne bo Tulija nikdar njegova, in vendar v istem času čutil, da mu ostaja še tisoč načinov, da si jo pridobi!... En sam pa bi zadostoval! In tega je zdaj poslala božja Previdnost nenadoma in od tam, od koder ga sploh ni pričakoval. Da! Sreča sreča! Saj ni bilo drugega zadržka, kakor njegova revščina!? In ta je padel zdaj kar sam od sebe...

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Centič